

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis Þingskjal 142, mál nr. 141

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum um grunnskóla nr. 91/2008 (kristinfræðikennsla).

Þingskjal 47, mál nr. 47.

Kirkjublaðið.is hvetur háttvirt Alþingi til að samþykkja frumvarp til laga um breytingu á lögum um grunnskóla, nr. 91/2008 (kristinfræðikennsla) með vísan til rökstuðnings í eftirfarandi umsögn sem og með vísan til fyrri umsagnar um sama mál nr. 141. á þingskjali 142 á 151. löggjafarþingi.

Eftirfarandi rök eru færð fyrir þessu sjónarmiði:

1. Frumvarpið felur í sér að áhersla sé lögð á kristinfræðikennslu í grunnskólum og komi hún frammar í forgangs röð en almenn trúarbragðafræðsla. Það er ekki undravert og má benda á stjórnarskrárákvæði um þjóðkirkjuna því til stuðnings: „Hin evangeliska lúterska kirkja skal vera þjóðkirkja á Íslandi, og skal ríkisvaldið að því leyti styðja hana og vernda.“ [33/1944: Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands | Lög | Alþingi \(althingi.is\)](#) Hluti af þeim stuðningi er að mati Kirkjublaðsins.is augljóslega sú að sjá til þess að fræðsla um kristna trú sé höfð í öndvegi í skólakerfinu.
2. Um 70% þjóðarinnar tilheyra kristnum trúfélögum. [Trúfélög - Hagstofa Íslands](#)
3. Drjúgur meirihluti innflytjenda og flóttafólks kemur frá kristnum þjóðum, rómversk-kaþólskum. Þegar af þeirri ástæðu er brýnt að frætt sé sérstaklega um kristna trú í skólum landsins. Í mörgum tilvikum er rómversk-kaþólsk trú mjög svo sterklega samofin vitund einstaklingsins um sjálfan sig og samfélag sitt.
4. Trúar- og menningararfur Íslendinga byggir fyrst og fremst á kristnum grunni. Undir það er tekið í lögum um grunnskóla þar sem lögð er áhersla á að skólastarfið skuli mótast meðal annars af „kristinni arfleifð íslenskrar menningar.“ [91/2008: Lög um grunnskóla | Lög | Alþingi \(althingi.is\)](#) Rökrétt afleiðing þessa er að kristinfræðikennslu ætti að vera gert hærra undir höfði en nauðsynlegri grunnfræðslu um önnur trúarbrögð.
5. Efla þarf menningarlæsi og hluti af því er að ungmenni séu vel heima í hinum kristna menningararfi Íslands og Vesturlanda. Aukið vægi kristinfræðikennslu væri liður í því.
6. Sérstaklega skal bent á almennt menningarlæsi, myndlæsi, á hinn íslenska myndlistararf og er þá ekki undan skilinn bókmenntaarfur þjóðarinnar. List og kirkja hafa haldist í hendur svo öldum skiptir. Kirkja og ýmsar samfélagslegar stofnanir hafa gætt menningararfs þjóðarinnar vítt og breitt um landið og þjóðin má ekki verða ólæs á hann og þá sögu og sjálfsskilning þjóðar sem í honum felst.
7. Leidd hafa verið rök að því að almennri þekkingu á kristnum menningararfi þjóðarinnar hafi hrakað og er því full ástæða til að efla fræðslu í grunnskólum um kristna trú án þess að nokkurri rýrð sé varpað á önnur trúarbrögð. Löggjafinn verður að sjá til þess að menningararfi þjóðarinnar sé fullur sómi sýndur.

8. Nýlega var lögð fram könnun um þjóðtrú og trú Íslendinga. Þar kom meðal annars fram að breyting hefur orðið á viðhorfi landans til kristinnar trúar. Rannsakandi nefndi meðal annars sem ástæðu að í skólunum væri „minni áhersla á kristna trú en var fyrr á árum.“ [Færri en áður trúa á persónulegan guð sem hægt er að biðja til - RÚV.is \(ruv.is\)](#)
9. Loks skal á það bent að grunnskólar hafa lögum samkvæmt [91/2008: Lög um grunnskóla | Lög | Alþingi \(althingi.is\)](#) það hlutverk „að stuðla að alhliða þroska allra nemenda og þátttöku þeirra í lýðræðisþjóðfélagi sem er í sífelldri þróun.“ Í kristnum fræðum er jafnrétti og mannvirðing í miklum metum sem og lýðræði ásamt umburðarlyndi fyrir öðrum skoðunum. Þar er efst á blaði náungakærleikur.

Virðingarfyllt,

Hreinn S. Hákonarson,
ritstjóri Kirkjublaðsins.is,
pastor emeritus,
kirkjublaðið@kirkjublaðið.is
hreinnhak@gmail.com

Hornafirði 8. nóvember 2023

Þetta frumvarp bendir til afturhaldssemi og tekur engan vegi tillit til náms fyrir alla. Þar sem um 20% af nemendum okkar eru með aðra trú en kristna. Þetta er ekki eini skólinn sem er þannig samsettur. Að vera setja kennslu upp í % hluta af einhverju er ekki rétt að mínu mati.

Af hverju 70% kristinfræði og 30% trúarbragðafærði, af hverju er það ekki 30% kristinfræði og 70% önnur trúarbrögð? Þrátt fyrir ítarlega útskýringu með frumvarpinu er engin röksemdarfærsla fyrir þessari skiptingu. Jólin eru haldin hátíðleg í öllum skólum landsins sem taka mið af kristinni trú. Þar fer fram um leið mikil kristnifræði kennsla og eru jól annarra trúarbragði tekin með inn í þá fræðslu.

Einnig er gerð grein fyrir því í frumvarpi um grunnskóla að allir eigi rétt á fræðslu við hæfi og að grunnskólinn eigi að taka tillit til allra í samfélaginu. Það að setja þetta upp í hlutfall af „einhverju“ er óskiljanlegt.

Kennsla á að ná yfir öll trúarbrögð sem stunduð eru í heiminum og eru einnig með það sama að leiðarljósi og kristinfræðin, mannúð, kærleika, umhyggju og samhyggð í garð samborgara sinna.

Kristín G Gestsdóttir

Skólastjóri Grunnskóla Hornafjarðar

Reykjavík 9. Nóvember 2023

Umsögn frá Menntavísindasviði HÍ um 47. mál**Efni: frumvarp til laga um breytingu á lögum um grunnskóla, nr. 91/2008 (kristinfræðikennsla)**

Hér fyrir neðan er umsögn Menntavísindasviðs unnin af sérfræðingi í kristinfræði og trúarbragðarfræði.

Kolbrún Þ. Pálsdóttir,
Forseti Menntavísindasviðs

Inngangur

Í frumvarpinu er lagt til að í stað námsgreinarinnar „trúarbragðarfræði“ komi ný námsgrein, þ.e. „kristinfræði og trúarbragðarfræði“. Í greinargerð sem með frumvarpinu fylgir kemur fram að markmið þessarar lagabreytingar sé að stuðla að aukinni áherslu á kristna trú umfram önnur trúarbrögð í kennslu. Fái þessi lagabreyting fram að ganga, skal helmingur þess tíma sem nú er gert ráð fyrir að fari í kennslu í trúarbragðarfræði, falla í hlut kennslu í kristinfræði. Rökin fyrir þessari breytingu eru að miklu leyti söguleg og menningarleg. Vegna þeirra miklu áhrifa sem kristin trúarbrögð hafi haft á íslenskt samfélag og menningu í aldanna rás beri að veita þeim meiri athygli en öðrum trúarbrögðum. Slíkt sé nauðsynlegt til að skilja „grundvallaratriði hinnar menningarlegu umgerðar þjóðarinnar“ (bls. 4-5). Í því sambandi er því jafnframt haldið fram að þekking á hinum kristna grunni íslenskrar menningar stuðli að því að „brjóta niður múra á milli menningarheilda og trúarhópa“ og „auki þar með umburðarlyndi“ (bls. 5). Í upphafi greinargerðar eru þau siðferðilegu rök einnig tiltekin að nám í kristinfræði sé „mikilvægt til skilnings á hugtökum eins og kærleik, umhyggju og umburðarlyndi“ (bls. 1).

Inntak námsgreinarinnar kristinfræði

Skv. greinargerðinni er gert ráð fyrir að námsgreinin skiptist upp í „siðfræðihluta“ og „sagnfræðihluta“. Ekki er beinlínis tekið fram hvað skuli fengist við í sagnfræðihluta greinarinnar en gera má ráð fyrir að þar skuli fjallað um sögu kristinna trúarbragða og áhrif þeirra á íslenskt samfélag og menningu. Siðfræðihluti kristinfræði á „að gera nemendur vel í stakk búna til að fást við spurningar sem snúa að hversdagslífinu og auka umburðarlyndi og gagnkvæman skilning á ólíku lífsviðhorfi“ (bls. 6) og á að fara fram á hlutlausum grunni. Þó kemur fram að í siðfræðihluta kristinfræðikennslunnar sé að finna „trúarlegt efni“ (bls. 6) og af því sem kemur fram í upphafi greinargerðarinnar er þar um að ræða „sögur guðspjallanna“ og „biblíusögurnar“ (bls. 1). Svo virðist sem hér væri, í stórum dráttum, um afturhvarf til hefðbundinnar kristinfræðikennslu að ræða sem var mjög mótuð af þeirri tegund lútherskrar mótmælendakristni sem hefur lengi verið ráðandi í hinu trúarlega landslagi á Íslandi.

Vandkvæði við námsgreinina kristinfræði

Forsendur fyrir kennslu í sérstakri kennslu í kristinfræði af því tagi sem lögð er til með frumvarpinu og lýst er í greinargerðinni eru að mörgu leyti brostnar. Lútherska þjóðkirkjan hefur á tiltölulega fáum árum tapað þeirri yfirburðastöðu sem hún áður hafði og færa má rök fyrir því að hún búi ekki lengur yfir því siðferðilega boðvaldi og ráðsmennskuhlutverki sem hún áður hafði. Samband hennar við ríkisvaldið hefur einnig breyst að því leyti að tengslin á milli ríkis og kirkju hafa veikst. Einnig verður að

taka fram að fólki sem tilheyrir öðrum kristnum kirkjudeildum, einkum hinni rómversk-kaþólsku kirkju, hefur fjölgað hratt. Jafnframt hefur fjölgað í öðrum trúarbrögðum. Einna mest hefur þó fjölgað í þeim hópi fólks sem kys að standa utan skráðra trúfélaga og annarra lífsskoðunarfélaga. Í ljósi þessara breytinga er ljóst að tilgreina þarf með skýrari hætti hvers konar kristni verður til umfjöllunar í námsgreininni kristinfræði eða færa sérstök rök fyrir því að hverfa skuli aftur til hefðbundinnar kristinfræði í lútherskum anda. Þar væri um að ræða trúarpólitíska ákvörðun sem krefst frekari umræðu enda væri þar um að ræða sérstakan stuðning í opinberu skólastarfi, t.d. í kennslu um kristna lútherska siðfræði, við eina tiltekna tegund af kristni. Ljóst er einnig að slík ákvörðun krefðist endurskoðunar á núgildandi aðalnámskrá þar sem gert er ráð fyrir að kennt sé um kristin trúarbrögð á sama grundvelli og önnur trúarbrögð. Það er gert til þess að tryggja jafnfræði milli ólíkra lífsskoðana – bæði trúarlegra og ótrúarlegra – í skólastarfi í samfélagi sem verður sífellt fjölbreyttara.

Sérstök áhersla á kristni í skólastarfi

Í greinargerðinni eru færð fyrir því rök að kristni verðskuldi sérstaka athygli umfram önnur trúarbrögð. Á það er bent að kristin trúarbrögð hafi haft mikil áhrif á íslenskt samfélag og menningu í aldanna rás. Undir það skal tekið og sömuleiðis að kennsla í samfélagsgreinum ætti að endurspeglar þetta sérstaka gildi kristinna trúarbragða fyrir íslenskt samfélag og menningu. Slíkt verður þó ekki gert með því að bæta við sérstakri undirgrein sem fjallar sérstaklega um kristin trúarbrögð. Miklu heldur skyldi tryggja að kristin trúarbrögð fái næga athygli í öðrum undirgreinum samfélagsgreinanna og að samfélagsgreinakennarar hljóti menntun og þjálfun í taka þau til umfjöllunar í fjölbreytilegu samhengi. Hér er við hæfi að taka fram að þegar rætt er um inntak lagagreina á borð við 2. gr. grunnskólalaga frá 2008 að starfshættir í skólum skuli mótað af „kristinni arfleifð íslenskrar menningar“ að slíkt orðalag beinist ekki beinlínis og/eða einvörðungu að kennslu um trúarbrögð og aðrar lífsskoðanir heldur má heimfæra á allar námsgreinar. Þetta á e.t.v. sérstaklega við um samfélagsgreinar á borð við sögu og þjóðfélagsfræði. Þar ættu þær kirkjudeildir sem hafa haft mest áhrif að fá sérstaka umfjöllun, einkum lúthersk mótmælendakristni en einnig rómversk-kaþólsk kristni sem hafði lengst af mest áhrif á miðöldum en sækir nú aftur í sig veðrið með auknum fjölda innflytjenda frá rómversk-kaþólskum löndum. Einnig er mikilvægt að trúarlegar lífsskoðanir og röksemdir, þ.m.t. og ekki síst kristnar, fái rými í kennslu í siðfræði og lífsleikni enda tilheyra flestir nemendur í íslenskum skólum kristnum trúfélögum af ýmsum toga og geta þess vegna tengt við eigin reynsluheim í verkefnavinnu og umræðum. Svo slík kennsla verði sem best úr garði gerð þarf að styðja sérstaklega við umfjöllun um kristni í samhengi annarra samfélagsgreina. Það er gert með markvissri þjálfun kennaranema með samfélagsgreinar sem kjörsvið (og annarra eftir atvikum, t.d. verðandi íslenskukennara). Henni þarf svo að fylgja eftir með nýju námsefni, bæði um kristni í íslenskri sögu og samtíð en einnig önnur trúarbrögð og aðrar lífsskoðanir. Ljóst er að þörf hefði verið á slíkum stuðningi um leið og námsgreinin kristinfræði var lögð niður árið 2008 en eftir því sem best er vitað stendur fræðsla um kristni og önnur trúarbrögð höllum fæti í skólastarfi. Kallað er eftir stuðningi menntamálayfirvalda til að bæta þar úr skák.

Niðurstaða

Frumvarpið sem hér er fram komið endurspeglar óróa gagnvart þeim samfélagsbreytingum sem eiga sér stað á Íslandi nú um stundir og vikið hefur verið að hér að framan. Órói gagnvart jafn hröðum breytingum og íslenskt samfélag gengur nú í gegnum á hinu trúarlega sviði er skiljanlegur, einkum ef haft er í huga að þessar sömu breytingar eru afar lítið rannsakaðar. Þessar breytingar eru, eins og fram hefur komið, líka hluti af umfangsmeiri þróun sem á sér stað í löndunum í kringum okkur og einkennast

af flóknu samspili milli aukinnar menningar- og samfélagslegrar fjölbreytni og afhelgunar (e. secularization). Æskilegt viðbragð við þessum breytingum er ekki afturhvarf til hefðbundinnar kennslu í kristinfræði í opinberu skólastarfi. Eins og fram hefur komið felur slíkt álit ekki í sér að að kristni fái ekki sérstaka athygli í ljósi sögulegs samfélagslegs og menningarlegs gildis. Mikilvægt er, á tímum stórauðinnar fjölbreytni í landslagi lífsskoðana á Íslandi, að ýta undir rannsóknir á trúarbrögðum og lífsskoðunum á Íslandi, efla menntun faggreinakennara á þessu sviði og styðja við kennara í skólum landsins með þeim hætti sem lagt hefur verið til hér að framan.

Virðingarfyllt,

Haraldur Hreinsson, lektor við Menntavísindasvið, deild faggreinakennslu og Hugvísindasvið, guðfræði- og trúarbragðarfræðideild

Alþingi
Nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 8. nóvember 2023.

154. löggjafarþing
Þingskjal 47 — 47. mál

Efni: Umsögn Siðmenntar um frumvarp til laga um breytingu á lögum um grunnskóla, nr. 91/2008 (kristinfræðikennsla).

Þingmenn Sjálfstæðisflokks og Flokks fólksins, hafa endurflutt frumvarp sem hefur þann grunntilgang að bæta orðinu *kristinfræðikennsla* framan við *trúarbragðafræðslu* í upptalningu á þeim fögum sem getið skal sérstaklega um í námskrá.

Siðmennt leggst gegn þessu frumvarpi og gerir eftirfarandi athugasemdir við innihald þess og þann rökstuðning sem fram kemur í greinargerð frumvarpsins:

Kristinfræðikennsla í nútímasamfélagi

Með því að endurnefna *trúarbragðafræði* sem *kristinfræði* og *trúarbragðafræði* vilja frumvarpshöfundar auka veg kristinnar í skólum landsins. Það er þó svo að í aðalnámskrá grunnskóla frá 2011/2013 er sérstaklega getið á um kristni í hæfnivísunum allra aldursbila. Við lok 10. bekkjar á nemandi til að mynda að geta „sýnt fram á læsi á frásagnir, hefðir, kenningar, hátíðir, siði og tákn kristni og annarra helstu trúarbragða heims.“ Jafnframt segir í 2. gr laga um grunnskóla nr. 91/2008 að starfshættir grunnskóla skuli meðal annars mótast af *kristinni arfleifð íslenskrar menningar*. Það er því ljóst að kristni er nú þegar gert hærra undir höfði en öðrum trúarbrögðum með því að vera sérstaklega tilgreind bæði í hæfnivísunum og meginhlutverki skóla skv. lögum.

Siðmennt setur sig ekki upp á móti því að saga kristninnar sé kennd í sögulegu samhengi og að nemendur læri um helstu siði og hefðir kristins fólks og annars trúaðs fólks. Kristni er samofin sögu þjóðarinnar, á því er enginn vafi. Hlutverk kristni í íslenskri sögu á hins vegar heima í sögukennslu en ekki í trúarbragðafræði. Trúarlega hlutlaus trúarbragðafræðsla er lykilatriði í því að skapa skilning á milli mismunandi þjóðfélagshópa, sem eykur víðsýni og styður við fjölbreytni.

Í könnun sem Siðmennt lét framkvæma í febrúar 2020 kemur fram að meirihluti landsmanna er þeirrar skoðunar að leik- og grunnskólar í eigu hins opinbera eigi að halda trúarlegu hlutleysi. Þar kemur fram að 56,7 prósent eru sammála því að bæði skólastigin eigi að vera trúarlega hlutlaus. 22,2 prósent eru því mótfallin og 22,1 prósent eru hlutlaus gagnvart fullyrðingunni. Í þessu ljósi er erfitt að sjá hvernig það samsvari meirihlutaviðhorfi landsmanna að færa eitt trúarbragð öðrum ofar í trúarbragðafræðslu.

Íslenskt samfélag hefur breyst mikið á undanförunum árum m.t.t. lífsskoðana og trúarbragða. Samkvæmt vef Hagstofunnar voru um 245 þúsund Íslendingar skráðir í Þjóðkirkjuna árið 1998 eða tæplega 90 prósent landsmanna. Á undanförunum árum hefur þetta hlutfall lækkað ört. Árið 2020, þegar frumvarpið var fyrst lagt fram, voru rúmlega 63 prósent landsmanna skráð í Þjóðkirkjuna. Þann 1. október 2023 var hlutfallið rétt rúmlega 57 prósent. Þrátt fyrir að meirihluti þjóðarinnar skuli enn vera skráð í Þjóðkirkjunna má gera ráð fyrir, með hliðsjón af breytingum seinustu ára, að hlutfallið mun halda áfram þróun sinni. Menntakerfið mun því þurfa að taka tillit til mikilla lýðfræðilegra breytinga og koma til móts við fjölbreyttari námshópa. Þess vegna hlýtur að vera mikilvægt að tryggja fræðslu um trú- og lífsskoðanir á jafnræðisgrundvelli. Breytingarnar sem lagðar eru til í frumvarpinu uppfylla ekki þau markmið.

Kristni sem grundvöllur vestrænnar menningar

Í upphaflegri greinargerð með frumvarpinu frá fyrra þingi var farið nokkuð hófstílltari orðum um grundvöll kennslu í trúarbragðafræði, en greinargerðinni hefur nú verið breytt. Þar segir m.a. að „þekking á kristni og Biblíunni [sé] forsenda til skilnings á vestrænni menningu og samfélagi“. Þó þekking á Biblíunni geti varpað ljósi á sögu og mótun svokallaðs „vestræns samfélags“ er ansi djúpt í árina tekið að hún sé forsenda skilnings á nútímasamfélagi. Sá skilningur hlýtur alltaf að vera flókin vefur fjölbreyttra breyta sem aldrei getur grundvallast algjörlega á stöðnuðu kjarnariti einnar trúarskoðunar. Þá er fjallað um grundvallargildi íslensk þjóðfélags, en

grundvallargildi heillar þjóðar eru í fyrsta lagi ekki meitluð í stein og í öðru lagi varla skilgreind á skýran hátt nema að því leyti sem endurspeglast í stjórnarskrá. Gildi mótask, sem betur fer, eftir því sem samfélagið þroskast og þó gildin sem nútímaþjóðfélag á borð við íslenskt þjóðfélag endurspeglast að einhverju leyti í þeim gildum sem Biblían boðar, þá endurspeglast jafnframt í gildagrunni annarra trúarbragða og veraldlegum gildagrunni ýmissa þjóðfélagshópa, hvort sem það eru húmanistar, hjálparveitarfólk eða einstakir stjórnmálaflokkar. Gildi eru nefnilega sammannleg og mótask með tímanum. Þá er vikið að því að guðspjöllin liggi til grundvallar siðfræðikennslu, sem verður að teljast ansi rýr uppspretta siðferðilegrar samræðu fyrir unglinga í nútímasamfélagi, sem kljást við fjölmargar áskoranir sem ekki geta endurspeglast í áskorunum einstaklinga sem uppi voru fyrir tvö þúsund árum. Siðmennt hafnar því þeim forsendum sem framsögufólk gefur sér í inngangi greinargerðarinnar.

Aðlögun menntakerfis að fjölbreyttara samfélagi

Í greinargerð með frumvarpinu segir m.a:

Árið 2002 gaf Evrópuráðið út tilmæli um að aðildarríkin geri sér grein fyrir því að trúarbrögð séu mikilvægur þáttur í evrópsku samfélagi og að menntun sé lykillinn að baráttunni gegn fáfræði, staðalímyndum og misskilningi varðandi trúarbrögð og leiðtoga þeirra. Evrópunefnd gegn kynþáttafordómum og umburðarleysi (e. European Commission against Racism and Intolerance) telur að menntun gegni mikilvægu hlutverki í baráttunni gegn skorti á umburðarlyndi og kynþáttafordómum, þar sem nemendur séu fræddir um fjölbreytileika mannlífsins og mismunandi trúarbrögð.

Siðmennt tekur í megindráttum undir þau markmið sem felast í tilmælum Evrópuráðsins en að þeim sé þegar fullnægt í lögum um grunnskóla þar sem trúarbragðafræðsla er sannarlega til staðar. Því telur Siðmennt þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu óþarfar og í raun afturför þar sem það stríði beinlínis gegn markmiði tilmælanna að gera tilteknum trúarbrögðum hærra undir höfði en öðrum.

Þá segir einnig í greinargerð:

Með vaxandi fjölgun íslenskra ríkisborgara sem eru af erlendu bergi brotnir eykst nauðsyn þess að brjóta niður múra á milli menningarheilda og trúarhópa og auka þar með umburðarlyndi. Slíkt er best gert með sérstakri fræðslu um ríkjandi trú landsins, kristni, og almennri fræðslu um trúarbrögð heimsins og þar með menningu og siði þjóða og þjóðarbrot.

Þessi fullyrðing, að best sé að brjóta niður múra á milli menningarheilda og trúarhópa með sérstakri fræðslu um ríkjandi trú landsins er ekki rökstudd og dregur Siðmennt í efa að hún sé byggð á faglegum grunni.

Siðfræðikennsla

Greinargerð frumvarpsins er tíðrætt um siðferðiskennslu, siðfræði og siðgæði. Siðmennt tekur undir með frumvarpshöfundum um mikilvægi siðferðiskennslu í grunnskólum, en dregur í efa þau skýru tengsl trúarlegs efnis og siðferðiskennslu sem dregin eru upp í greinargerð. Siðfræði og siðferðiskennsla í grunnskólum ætti, að mati Siðmenntar, að grundvallast á veraldlegri nálgun þar sem skapaður er vettvangur þar sem nemendur eru hvött til að finna svörin sjálf með ígrundun á eigin siðferði, eða eins og segir í [námskrá borgaralegrar fermingar](#), þar sem áhersla er lögð á siðfræði og gildismat: „...helst leggjum við áherslu á að kenna unga fólkinu sem námskeiðin sækja hvernig þau geti beitt fyrir sig gagnrýnum aðferðum í sinni eigin leit að svörum.”

Í drögum að frumvarpi stendur einnig:

Sem siðfræði er trúarbragðafræðsla afar mikilvæg. Í siðfræðilegri fjölhyggju nútímans ætti fræðslan að gera nemendur vel í stakk búna til að fást við spurningar sem snúa að hversdagslífinu og auka umburðarlyndi og gagnkvæman skilning á ólíku lífsviðhorfi. [...] Kennslan krefst hlutleysis og ætlast er til að hún fáist við raunveruleg vandamál.

Eins og tekið var fram hér að ofan tekur Siðmennt undir mikilvægi siðfræðilegrar kennslu innan grunnskólakerfisins. Sú kennsla eigi þó síður en svo að vera undir formerkjum kristinnar trúar, heldur skuli nálgast þá umræðu á trúarlega hlutlausan máta. Siðfræði er fræðigrein sem krefst íhugunar og gagnrýni, og því er á skjön við forsendur hennar að gera einni siðfræðilegri

nálgun, svo sem kristinni, hærra undir höfuð en öðru siðfræðilegum skoðunum.

Niðurlag

Siðmennt leggst gegn því að einum trúarbrögðum sé gert hærra undir höfuð en öðrum innan skólakerfisins. Betur færi að fjarlægja *kristna arfleifð íslenskrar menningar* úr upptalningu á starfsháttum grunnskóla frekar en að halda sjónarmiðum kristinnar trúar meira fram en öðrum. Trúarbragðafræði er mikilvæg námsgrein til að gera einstaklingum grein fyrir ólíkum lífsskoðunum. Lykilatriði er að sú kennsla sé hlutlaus, sem endurspeglar vilja landsmanna miðað við könnun Siðmenntar í febrúar 2020. Sömuleiðis er ljóst að snarpar breytingar hafi átt sér stað í trúarskoðunum Íslendinga á seinustu árum, og því þurfi að taka tillit til þess í mótun námskrár. Að lokum tekur Siðmennt undir áherslu á kennslu í siðfræði, en eigi sú kennsla ekki að vera undir formerkjum trúarbragða, heldur öllu frekar sprottin út úr gagnrýnni og ígrundaðri umræðu.

Virðingarfyllst,

f.h. Siðmenntar,

Formaður Siðmenntar – félags siðrænna húmanista á Íslandi